

Aan: Colleges en Griffies
Van: Juridische Zaken
Datum: 6 april 2023
Onderwerp: **Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur - geheimhoudingsregeling**

Inleiding

Op 1 januari jl. is de Wet bevorderen integriteit en functioneren decentraal bestuur in werking getreden. Deze wet wijzigt, onder andere, enkele bepalingen van de Gemeentewet en heeft tot doel de zuiverheid in persoonlijke en bestuurlijke verhoudingen te waarborgen.

Per 1 april as. treedt het laatste onderdeel van deze wet in werking: de geheimhoudingsregeling. Deze regeling bevat belangrijke wijzigingen van de artikelen 25, 55 en 86 van de Gemeentewet.

De wijzigingen hebben gevolgen voor interne procedures en werkinstructies en voor de communicatie tussen bestuursorganen onderling. Hieronder volgt een opsomming van de wijzigingen per 1 januari jl. en de wijzigen per 1 april as., per bestuursorgaan.

Wijzigingen per 1 januari jl.

- Verplichte Verklaring omtrent gedrag (VOG) voor bestuurders;
- Verduidelijking van de bepalingen die gaan over belangenverstrengeling;
- Nevenfuncties en inkomsten daaruit moeten terstond worden gepubliceerd en ook elektronisch openbaar worden gemaakt.

Wijzigingen per 1 april as.

Algemeen

- Er is één centraal geheimhoudingshoofdstuk in de Gemeentewet (artikel 87 e.v.);
- Wijziging van terminologie: "geheimhouding opleggen op" wordt "het opleggen van een verplichting tot geheimhouding";
- Het bestuursorgaan dat een verplichting tot geheimhouding heeft opgelegd op bepaalde informatie mag deze informatie delen met specifieke andere bestuursorganen (te weten: burgemeester, college, raad, commissie en rekenkamer). Op de informatie wordt vermeld dat er geheimhouding op rust. Hier geldt een uitzondering voor de raad*;
- De geheimhoudingsverplichting kan worden opgeheven door het orgaan dat deze heeft opgelegd, tenzij de informatie waarop de geheimhoudingsverplichting rust is gedeeld met de raad.

College

- Ook de burgemeester is nu bevoegd een geheimhoudingsverplichting op te leggen op schriftelijke informatie;
- De mogelijkheid om informatie onder geheimhouding te verstrekken aan een of meer raadsleden vervalst; er kan nog wel over vertrouwelijke informatie worden gesproken met het Presidium of de fractievoorzitters.
- Deelt de burgemeester of een (ander) lid van het college *mondeling* informatie in een besloten raadsvergadering of een besloten commissievergadering waar leden van de raad aanwezig zijn dan is deze informatie van rechtswege geheim (tot dat de geheimhoudingsverplichting wordt opgeheven) en hoeft deze informatie niet met de hele raad te worden gedeeld.

Raad

- *Mondelinge* informatie die in een besloten raadsvergadering of commissievergadering wordt gedeeld is automatisch geheim, tenzij anders wordt besloten;
- Als informatie waarvoor een geheimhoudingsverplichting geldt wordt gedeeld met de raad, hoeft de raad de geheimhouding niet meer te bekrachtigen. De raad is in dat geval exclusief bevoegd om de geheimhouding op te heffen en bepaalt dus ook wanneer;
- *De raad mag aan hem verstrekte geheime informatie delen met anderen (bijvoorbeeld een andere gemeente of de provincie; bijvoorbeeld bij een gezamenlijke verantwoordelijkheid) en hiervoor regels vaststellen. Dit wordt ook wel het uitbreiden van de “kring van geheimhouders” genoemd;
- De raad kan een lid van de raad of een door de raad ingestelde commissie voor maximaal drie maanden uitsluiten van informatie waarop een verplichting tot geheimhouding rust wanneer deze persoon de geheimhoudingsverplichting schendt. Dit staat los van eventuele strafbaarheid op grond van artikel 272 van het Wetboek van Strafrecht.

Commissie

- Een voorzitter van een commissie mag niet langer eigenstandig een verplichting tot geheimhouding opleggen op schriftelijke informatie;
- *Mondelinge* informatie die in een besloten raadsvergadering of commissievergadering wordt gegeven is automatisch geheim, tenzij anders wordt besloten;
- Geheime informatie die wordt gedeeld in een commissie waarin raadsleden zitten moet met de hele raad worden gedeeld;
- De door een commissie opgelegde verplichting tot geheimhouding kan ook worden opgeheven door het orgaan dat de commissie heeft ingesteld.**

** Dit betekent o.a. dat wanneer het college een Woo-verzoek ontvangt over geheime informatie de commissie moet beoordelen of de geheimhoudingsverplichting op deze informatie nog steeds nodig is. Nieuw is dat het orgaan dat de commissie heeft ingesteld, bijvoorbeeld de raad, de geheimhoudingsverplichting ook op kan heffen. Wordt de verplichting tot geheimhouding opgeheven dan beslist het college vervolgens over de openbaarmaking van de gevraagde informatie met inachtneming van de Woo.

Hoe verder per 1 april as.?

- Voor 1 april 2023 opgelegde en bekrachtigde geheimhouding blijft gelden totdat deze met toepassing van de nieuwe regeling wordt opgeheven. Dat geldt ook voor geheimhouding opgelegd door de voorzitter van een commissie;
- Juridische Zaken zal bij een juridische toetsing van college- en raadsvoorstellen alert zijn op correcte toepassing van de geheimhoudingsregeling en hierover gevraagd en ongevraagd adviseren;
- Ook bij de bestuurlijke controle zal worden gecontroleerd of in voorstellen waar een verplichting tot geheimhouding wordt opgelegd de beslispunten correct zijn geformuleerd;
- Het Reglement van Orde van de colleges bevat geen bepalingen over het opleggen van de verplichting tot geheimhouding. Aanvulling van deze regeling lijkt op voorhand niet nodig;
- In het huidige Reglement van Orde van de raden staat nog dat wanneer de raad niet voornemens is de opgelegde geheimhouding te bekrachtigen of deze wil opheffen, hierover op verzoek van het orgaan dat de geheimhouding heeft opgelegd, in een besloten vergadering overleg met de raad kan worden gevoerd. Het Reglement van Orde behoeft op dit punt wijziging, waarbij de raad kan aangegeven hoe hij, in het licht van de huidige regeling, per 1 april as. om zal gaan met zijn bevoegdheid om de geheimhoudingsverplichting op te heffen.